

Ansvarsärenden i korthet

Tre HSAN-beslut ändrade i länsrätten

Var frakturen i lårbenet genomgående?

Anmälare: Patientens dotter
Anmald: Röntgenöverläkare och jourhavande ortoped
Orsak: Hemskickad med obehandlad fraktur
HSAN 78/99

En 92-årig kvinna, som vårdades på sjukhem, föll mot höger höft. På länsjukhuset röntgenundersöktes höften och bilderna bedömdes av den anmälda överläkaren. Han beskrev skadan som en avlösning av trochanter minor, men ansåg samtidigt att det inte fanns någon säker genomgående fraktur. Kvinnan sändes tillbaka till sjukhemmet. Nästa morgon granskades bilderna av en annan röntgenläkare, som fann att det med all sannolikhet fanns en genomgående pertrokantär fraktur utan felställning. Patienten återkallades till sjukhuset och opererades samma dag. Kontrollröntgen visade ett gott frakturläge. En vecka efter operationen drabbades kvinnan av en hjärminfarkt och avled två månader senare.

Dottern har ansett att modern förorsakats onödigt lidande genom att hon sändes tillbaka till sjukhemmet, trots att det fanns tydliga tecken på en lårbensfraktur (moderns ben var enligt dottern starkt utåtvridet och förkortat).

Ortopedunderläkaren har framhållit att någon felställning inte förelåg i frakturen men att en utåtrotation kan ha förelegat genom att ett viktigt muskelfäste (trochanter minor) var avslitet.

Röntgenöverläkaren menar i sin inlägga att det inte förelåg något felaktigt i hans utlåtande. Även vid eftergranskning av bilderna blir hans bedömning densamma: »Det är inte sällan som två specialistkompetenta radiologer kan ha olika åsikt om huruvida det föreligger en fraktur eller ej.» Han menar att det absolut inte varit fråga om någon nonchalans från hans sida.

Ansvarsnämndens bedömning och beslut

Eftergranskning av bilderna visade en genomgående fraktur utan felställning, vilket också den anmälda röntgenläkaren borde ha sett. Ortopedjouren hade handlat utgående från den information han fått; något skäl att rikta kritik mot honom förelåg inte.

Nämnden ålade röntgenläkaren en erinran.

Överklagat till länsrätten

Röntgenläkaren har överklagat Ansvarsnämndens beslut och yrkat att länsrätten skall undanröja detta, eftersom någon genomgående fraktur ej med hundra procentig säkerhet förelåg.

Verksamhetschefen vid den klinik som gjorde det korrigerande utlåtandet har i ett intyg framhållit att han anser Ansvarsnämndens beslut felaktigt, eftersom inte heller han med »någon hundra procentighet» kunnat fastställa frakturen. Den genomgående spricka som kunde konstateras efter osteosyntesen kan ha förorsakats av denna.

Socialstyrelsen har i sitt yttrande till länsrätten framhållit (med stöd av ett yttrande från docent Ingvar Andersson) att röntgenläkaren handlagt patienten enligt vetenskap och beprövad erfarenhet när han i sitt preliminära utlåtande angav att någon säkert genomgående fraktur genom lårbenet ej fanns. Enligt Andersson var den genomgående frakturen inte uppenbar, beroende dels på avsaknad av felställning, dels på den nedsatta kalkhalten i skelettet. Jourhavande ortoped hade gett instruktionen att patienten inte skulle belasta benet förrän man nästa dag hade granskat bilderna på röntgenronden.

Länsätten har ansett att av utredningen framgått att materialet varit sådant att en rutinerad röntgenolog inte med 100 procents säkerhet kunnat konstatera en genomgående fraktur. Sedan man nästa dag kommit till slutsatsen att det med all sannolikhet varit fråga om en genomgående fraktur kallades patienten för operation. Länsrätten fann därför att den disciplinpåföljd som ålagts röntgenläkaren skulle undanröjas. •